

**ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

кафедра загальної та клінічної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор _____
« _____ » _____ 20__ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
В16.1 «Основи клініко-психологічної реабілітації»**

за Освітньо-професійною програмою «Психологія»

Перший (бакалаврський) рівень

галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

спеціальність **053 «Психологія»**

спеціалізація

факультет **філософський факультет**

Робоча програма навчальної дисципліни **«Основи клініко-психологічної реабілітації»** для студентів галузі знань **05 «соціальні та поведінкові науки»**, спеціальності **053 «Психологія»** за Освітньо-професійною програмою **«Психологія»** за першим (бакалаврським) освітнім рівнем – 201_. – __ с.

РОЗРОБНИК:

Шкраб'юк В.С. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та клінічної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та клінічної психології.

Протокол від “_____” _____ 201_____ р. № 1

Завідувач кафедри загальної та клінічної психології

_____ (Москалець В.П.)

“_____” _____ р.

Схвалено методичною комісією філософського факультету.

Протокол від “_____” вересня 201_____ р. № 1

Голова _____ (П'ятківський Р.О.)

© Шкраб'юк В.С., 201_ р.

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 201_ р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 05 – соціальні та поведінкові науки	Дисципліна вільного вибору студентів	
	Спеціальність : 053 «Психологія»		
Модулів – 1	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		другий	другий
Індивідуальне науково-дослідне завдання		4 сем	4 сем
Загальна кількість годин – 180		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –4 самостійної роботи студента -12		30 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	14 год.
Мова навчання: українська		Лабораторні	
		- год.	- год.
	Самостійна робота		
	120 год.	154 год.	
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% / 67%

для заочної форми навчання – 11% / 89%

Мета та завдання навчальної дисципліни

Формування у студентів уявлення про основні клініко-психологічні реабілітаційні заходи сучасної психології та формування практичних навичок надання психореабілітаційної допомоги різним категоріям населення

Завдання курсу:

дати загальні уявлення про основні клініко-психологічні реабілітаційні заходи сучасної психології; ознайомити з основними змістом та підходами реабілітаційного процесу, основними методами клініко-психологічної реабілітації.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

основні підходи та зміст реабілітаційного процесу;
основні підстави для реалізації заходів психологічної реабілітації;
основні методи клініко-психологічної реабілітації

вміти:

застосовувати сучасні програми психологічної реабілітації;
складати програми клініко-психологічної реабілітації;
реалізувати програми психологічної реабілітації;
застосувати одержані знання в практичній діяльності практичного психолога.

Загальні компетентності:

здатність до абстрактно мислення, аналізу та синтезу;
здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях;
здатність вчитися і оволодівати сучасними професійними знаннями;
здатність бути критичним і самокритичним;
здатність приймати обґрунтовані рішення;
здатність генерувати нові ідеї (креативність);
здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
здатність діяти соціально відповідально та свідомо

Спеціальні компетентності:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у різних сферах діяльності психолога, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

здатність і готовність аналізувати та моделювати психологічні феномени та їх динаміку;

здатність і готовність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них.

емпатійність, толерантність;

здатність і готовність мислити критично, системно і саногенно;
розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки;

знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх;

професійне володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу і здатність ефективно застосовувати їх у професійному спілкуванні.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Місце навчальної дисципліни «Основи клініко-психологічної реабілітації» визначається фундаментальною роллю для майбутніх психологів знань, вмінь та навичок з організації реабілітаційного процесу; важливістю здійснення заходів з питань збереження психічного здоров'я населення. Дисципліна поєднує теоретичні та прикладні аспекти таких галузей знань як «Загальна психологія», «Клінічна психологія», «Психодіагностика», «Вікова психологія», «Соціальна психологія» та ін.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

- 1) осмислювати професійні завдання, проблеми і задачі системно, саногенно та оцінювати їх з позицій гуманістичних цінностей;
- 2) розуміти сутнісний зміст категорій, теоретичних понять і законів закономірностей психології та , зокрема, реабілітаційної психології, здатність оперувати ними у професійній діяльності;
- 3) виявляти і прогнозувати тенденції перебігу особистісних та міжособистісних психічних процесів на основі знання їх закономірностей;
- 4) здійснювати пошук необхідної для професійної діяльності інформації з різних джерел, зокрема, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- 5) спроможність самостійно обирати й застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій і технології психологічного супроводу і реабілітації;
- 6) вміти формулювати мету, завдання, об'єкт, предмет і гіпотези досліджень та розгортати їх відповідно до цих формулювань;
- 7) критично аналізувати й оцінювати достовірність одержаних результатів психологічних досліджень, формулювати на їх основі аргументовані висновки та рекомендації;
- 8) спроможність шукати власні способи вирішення психологічних проблем, що виникають у процесі професійної діяльності, аргументовано пропонувати їх зацікавленим суб'єктам;
- 9) формулювати свої судження змістовно, логічно, доступно, аргументовано дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей комунікантів (співбесідників);

10) складати та реалізовувати плани психологічного консультування та психологічної реабілітації з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, здійснювати моніторинг ефективності власних дій у процесі; володіти професійними знаннями та навичками першої психологічної допомоги особі;

11) складати та реалізовувати програму реабілітаційних, психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічного супроводу та допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, тренінгів, ігор тощо;

12) ефективно взаємодіяти за допомогою особистісних, соціально-психологічних факторів та механізмів взаєморозуміння та взаємовпливу;

13) вміти професійно взаємодіяти у процесі командної роботи для вирішення фахових завдань;

14) відповідально ставитись до професійного самовдосконалення, самонавчання та саморозвитку;

15) знати та неухильно дотримуватись етичних принципів професійної діяльності реабілітаційного психолога;

16) поводитись відповідально згідно з принципами і нормами гуманістичної моралі та правових нормативних регуляторів;

17) в усіх видах професійної діяльності орієнтуватись на пріоритетність збереження та зміцнення психічного і соматичного здоров'я, що інтегрується у почуванні стану загального благополуччя (згідно з стратегією ВООЗ).

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (тестування, контрольна робота, самостійної роботи).

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Усі контрольні заходи включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів відводиться на оцінку усних відповідей студентів, тестування, презентації, виконання самостійної роботи та контрольної роботи.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ
Форма підсумкового контролю – залік

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2				
T1	T2	T3	T4	T4	T5	T6	T7 T8 T9 T10 T11	100
Робота на парах - 10 б				Робота на парах -10 б				
Самостійна робота - 15 б				Самостійна робота - 15 б				
Реферат, письмові повід. - 15 б				Реферат, письмові повідомлення-15б				100
				Контрольна робота - 20 б				

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є:

- своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку;
- вміння застосовувати методи психологічної діагностики, психокорекції та психопрофілактики на практиці;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка,	оцінка з диференційованого заліку	Залік
A	91 – 100	5	<i>Відмінно</i>	Зараховано
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>	
C	71-80		<i>Добре</i>	

D	61-70	3	<i>Задовільно</i>
E	51-60		<i>Достатньо</i>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

- A5** (відмінно) Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу «Психологія девіантної поведінки», може чітко сформулювати основні напрямки курсу використовуючи психологічну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у практичній діяльності, використовує здобуті навички у експериментальній роботі.
- B 4,5** (добре) Студент має міцні ґрунтовні знання з курсу, виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності в характеристиці окремих напрямків психології
- C 4** (добре) Студент знає програмний матеріал повністю, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми та заданих прикладів, не поєднує надану інформацію з іншими психологічними знаннями та навичками.
- DE 3,5;**
3 (задовільно) Студент знає основні теми курсу, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені практичними прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні та обмеженому життєвому досвіді. Має недоліки в застосуванні практичних вмінь.
- X2** (незадовільно)
) з
можливістю
повторного
складання
- Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Відсутнє розуміння професійних понять, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички у виборі критеріїв обробки даних на рівні розпізнавання.
- F1** (незадовільно)
о) Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Теоретичні основи клініко-психологічної реабілітації

Тема 1. Загальне поняття про реабілітацію

Різноманіття уявлень про реабілітацію. Розвиток загальної концепції реабілітації. Основні принципи реабілітації: єдності біологічних та психосоціальних чинників, різноплановості, партнерства, перехідності. Психологічні та соціальні чинники в структурі лікування та реабілітації. Правові засади реабілітаційного процесу. Основні складові реабілітації.

Тема 2. Завдання клініко-психологічної реабілітації та фази реабілітаційного процесу

Предмет і завдання сучасної психології реабілітаційної діяльності. Структура, основні напрями і проблеми сучасної психології реабілітаційної діяльності. Етапи та завдання клініко-психологічної реабілітації. Методи клініко-психологічної реабілітації. Критерії ефективності клініко-психологічної реабілітації.

Тема 3. Внутрішня картина хвороби як «орган» саморегуляції у відношенні захворювання. Психотерапевтичні методи роботи з внутрішньою картиною хвороби

Внутрішня картина хвороби як «орган» саморегуляції у відношенні захворювання. Психотерапевтичні методи роботи з рівнями внутрішньої картини хвороби. Техніки тілесно-орієнтованої терапії, релаксації. Особливості використання методів психотерапії на різних етапах реакції на хворобу. Мотиваційні зміни при хронічних захворюваннях.

Тема 4. Особливості психологічного супроводу в різних умовах (в залежності від діагнозу та тяжкості стану, при болю, в різних вікових групах)

Психологія болю. Методи подолання болю. Психологічна підготовка до больових процедур. Психологічні техніки роботи з депресивними переживаннями та тривогою в соматичній клініці. Особливості психологічного супроводу в різних вікових групах. Вплив госпіталізації на стан людини. Госпіталізм. Особливості роботи з термінальними хворими.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Прикладні аспекти клініко-психологічної реабілітації

Тема 5. Психологічна реабілітація соматично хворих та осіб з обмеженими можливостями

Особливості реабілітації хворих на соматичні захворювання. Психологічна реабілітація осіб, що мають особливі потреби та вади розвитку. Сенсорна, емоційна та соціальна депривація у людей з хронічними соматичними хворобами. Основні методи психологічної реабілітації осіб з

вадами слуху, зору, руху, мовлення, тощо. Реабілітація родин з дитиною, яка має особливі потреби. Програма раннього втручання.

Тема 6. Клініко-психологічна реабілітація в осіб з психічними відхиленнями

Мета та завдання реабілітації в психіатричній клініці. Історія реабілітації при психічних захворюваннях. Психосоціальні та соціологічні концепції психічного захворювання. Функціональний діагноз як системний аналіз соціальної та психічної адаптації хворих та її механізмів. Відновлювальне лікування як етап реабілітації. Методи відновлення втрачених соціальних навичок та соціалізації.

Тема 7. Поняття стресу. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в процесі реабілітації

Історія розвитку концепцій про стрес та його вплив на людину. Поняття про загальну адаптивну реакцію та її неспецифічність. Часові характеристики стресового впливу на людину. Типологія стресу. Фізіологічний та психологічний стрес. Еустрес та дістрес. Загальні чинники зовнішнього середовища, які викликають стрес у людини. Посттравматична стресова реакція, її форми. Класифікація травматичних подій. Епідеміологія травми. Посттравматичні стресові розлади: критерії діагностики, симптоматика, епідеміологія. Чинники, що збільшують ймовірність розвитку посттравматичних стресових розладів. Неврологія травми. Психологія горя. Ендогенні та екзогенні кризи. Психологія та реабілітологія гострого горя. Стадії проживання горя. Стокгольмський синдром. Принципи та технології психолого-педагогічного супроводу людини з посттравматичним стресовим синдромом. Індивідуально-типологічні, гендерні та інші характеристики сприйняття стресових чинників.

Тема 8. Клініко-психологічна реабілітація постраждалих в екстремальних ситуаціях

Особливості надання психологічної допомоги на різних етапах дії екстремальних чинників. Дебрифінг як найбільш ефективний метод психологічної допомоги жертвам надзвичайних подій. Психологічна реабілітація жертв стрес факторів воєнного генезу. Особливості надання психологічної допомоги особам, що постраждали в наслідок дії екстремальних чинників природного генезу (повені, землетруси і таке інше). Допомога постраждалим в екстремальній ситуації в гострий період. Допомога постраждалим в екстремальній ситуації період стабілізації обстановки. Допомога постраждалим в екстремальній ситуації в період віддалених наслідків.

Тема 9. Основні методи клініко-психологічної реабілітації постраждалих від дії чинників соціального стресу

Організація і надання особам з проявами соціальних стресових розладів психологічної допомоги. Форми жорстокого ставлення до дітей. Психологічні наслідки фізичного насильства в сім'ї. Надання психологічної допомоги дітям, жертвам насильства в сім'ї. Надання психологічної допомоги жертвам сексуального насильства. Особливості психологічної реабілітації вимушених мігрантів. Клініко-психологічна реабілітація осіб з адиктивною поведінкою. Психореабілітація жертв тоталітарних сект. Профілактика залучення у тоталітарну секту.

Тема 10. Робота з мотивацією як ключовий чинник клініко-психологічної реабілітації

Принципи та підходи роботи з мотивацією в практичній психології. Орієнтація на вирішення як один з ефективних сучасних підходів в реабілітаційній психології та психотерапії. Робота з ресурсами та їх евакуацією в клініко-психологічній реабілітації. Парадоксальні підходи в активації та мобілізації реабілітаційного процесу. Використання сучасних інтеграційних методів в роботі з мотивацією в реабілітаційній діяльності.

Тема 11. Суспільні моделі в психології здоров'я та клінічної психології. Створення програм клініко-психологічної реабілітації: підходи та методи

Суспільні моделі в психології здоров'я та клінічної психології. Соціальна реклама в психології здоров'я. Проактивна поведінка. Складання програм реабілітації: підходи та методи.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи клініко-психологічної реабілітації												
Тема 1. Загальне поняття про реабілітацію	14	2	2	-	-	10	14	2	2			20
Тема 2. Завдання клініко-психологічної реабілітації та фази реабілітаційного процесу	14	2	2			10	12	2	2			20

Тема 3. Внутрішні картина хвороби як «орган» саморегуляції у відношенні захворювання. Психотерапевтичні методи роботи з внутрішньою картиною хвороби	14	2	2			10	10	2	2			10
Тема 4. Особливості психологічного супроводу в різних умовах (в залежності від діагнозу та тяжкості стану, при болю, в різних вікових групах)	14	4	4			10	8					20
Разом за змістовим модулем 1	56	10	10			40	44	6	6			70
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти клініко-психологічної реабілітації												
Тема 5. Психологічна реабілітація соматично хворих та осіб з обмеженими можливостями	14	2	2			10	10	2	2			14
Тема 6. Клініко-психологічна реабілітація в осіб з психічними відхиленнями	22	4	4			14	8	2	2			10
Тема 7. Поняття стресу. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в процесі реабілітації	20	2	2			16	7		2			10
Тема 8. Клініко-психологічна реабілітація постраждалих екстремальних ситуацій	18	4	4			10	6					10
Тема 9. Основні методи клініко-психологічної реабілітації постраждалих від дії чинників соціального стресу	18	4	4			10						10
Тема 10. Робота з мотивацією як ключовий чинник клініко-психологічної реабілітації	14	2	2			10						10
Тема 11. Суспільні моделі в психології здоров'я та клінічної психології. Створення	14	2	2			10		2	2			20

програм клініко-психологічної реабілітації: підходи та методи												
Разом за змістовим модулем 2	120	20	20			80	31	6	8			84
Усього годин	180	30	30			120	75	12	14			154

5. Теми семінарських занять денна форма

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Загальне поняття про реабілітацію	2
2.	Тема 2. Завдання клініко-психологічної реабілітації та фази реабілітаційного процесу	2
3.	Тема 3. Внутрішня картина хвороби як «орган» саморегуляції у відношенні захворювання. Психотерапевтичні методи роботи з внутрішньою картиною хвороби	2
4.	Тема 4. Особливості психологічного супроводу в різних умовах (в залежності від діагнозу та тяжкості стану, при болю, в різних вікових групах)	4
5.	Тема 5. Психологічна реабілітація соматично хворих та осіб з обмеженими можливостями	2
6.	Тема 6. Клініко-психологічна реабілітація в осіб з психічними відхиленнями	4
7.	Тема 7. Поняття стресу. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в процесі реабілітації	2
8.	Тема 8. Клініко-психологічна реабілітація постраждалих екстремальних ситуацій	4
9.	Тема 9. Основні методи клініко-психологічної реабілітації постраждалих від дії чинників соціального стресу	4
10.	Тема 10. Робота з мотивацією як ключовий чинник клініко-психологічної реабілітації	2
11.	Тема 11. Суспільні моделі в психології здоров'я та клінічної психології. Створення програм клініко-психологічної реабілітації: підходи та методи	2
	Разом	30

Заочна форма

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Загальне поняття про реабілітацію	2
2.	Тема 2. Завдання клініко-психологічної реабілітації та фази реабілітаційного процесу	2

3.	Тема 3. Внутрішні картина хвороби як «орган» саморегуляції у відношенні захворювання. Психотерапевтичні методи роботи з внутрішньою картиною хвороби	2
4.	Тема 4. Особливості психологічного супроводу в різних умовах (в залежності від діагнозу та тяжкості стану, при болю, в різних вікових групах)	
5.	Тема 5. Психологічна реабілітація соматично хворих та осіб з обмеженими можливостями	2
6.	Тема 6. Клініко-психологічна реабілітація в осіб з психічними відхиленнями	2
7.	Тема 7. Поняття стресу. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в процесі реабілітації	
8.	Тема 8. Клініко-психологічна реабілітація постраждалих екстремальних ситуацій	
9.	Тема 9. Основні методи клініко-психологічної реабілітації постраждалих від дії чинників соціального стресу	
10.	Тема 10. Робота з мотивацією як ключовий чинник клініко-психологічної реабілітації	
11.	Тема 11. Суспільні моделі в психології здоров'я та клінічної психології. Створення програм клініко-психологічної реабілітації: підходи та методи	2
	Разом	12

8. Самостійна робота

Завдання що виносяться на самостійну роботу курсанта (студента, слухача)		Література:
	<p>Тема 1. Загальне поняття про реабілітацію</p> <p>Тема 2. Завдання клініко-психологічної реабілітації та фази реабілітаційного процесу</p> <p>Тема 3. Внутрішні картина хвороби як «орган» саморегуляції у відношенні захворювання. Психотерапевтичні методи роботи з внутрішньою картиною хвороби</p> <p>Тема 4. Особливості психологічного супроводу в різних умовах (в залежності від діагнозу та тяжкості стану, при болю, в різних вікових групах)</p>	<p>Базова: 6, 8, 11, 21, Додаткова: 7, 11, 17.</p>
	<p>Підготувати та надати відповіді на такі доповіді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні проблеми реабілітаційної психології в Україні та за кордоном. 2. Основні принципи та завдання реабілітації. 3. Структура сучасної реабілітаційної діяльності. 4. Основні принципи реабілітації хворих хронічними соматичними захворюваннями. Патологічні реакції особистості на хворобу. 5. Етапи та завдання медично-психологічної реабілітації. 6. Підготувати виступ про психологічні техніки роботи з депресивними переживаннями та тривогою в соматичній клініці. Для цього студенти діляться на групи по-трьох (по-чотверо) і готують виступ тривалістю до 7 хвилин. Кількість слайдів – не більше десяти. 	

	<p>Тема 5. Психологічна реабілітація соматично хворих та осіб з обмеженими можливостями</p> <p>Тема 6. Клініко-психологічна реабілітація в осіб з психічними відхиленнями</p>	<p>Базова: 3, 6, 8, 11, 21, 26. Додаткова: 7, 11, 17, 20, 21.</p>
	<p>Підготувати та надати відповіді на такі запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні принципи реабілітації хворих хронічними соматичними захворюваннями. Патологічні реакції особистості на хворобу. 2. Етапи та завдання клініко-психологічної реабілітації. 3. Підготувати програму реабілітації особи, яка має хронічне соматичне, психічне або неврологічне захворювання. 	
	<p>Тема 7. Поняття стресу. Важливість розуміння впливу стресових чинників на людину в процесі реабілітації</p> <p>Тема 8. Клініко-психологічна реабілітація постраждалих екстремальних ситуацій</p>	<p>Базова: 1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 27, 28.</p> <p>Додаткова: 1, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19.</p>
	<p>Підготувати та надати відповіді на такі запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Стрес і травматичний стрес. Класифікація травматичних подій. 2) Посттравматичні стресові розлади: критерії діагностики, симптоматика, епідеміологія. 3) Поняття про психічну травму. 4) Поняття про полімодальну життєву кризу. 5) Чинники, що збільшують ймовірність розвитку посттравматичних стресових розладів. 6) Екстрена психологічна допомога в екстремальних ситуаціях. 7) Допомога постраждалим в екстремальній ситуації в гострий період та в період віддалених наслідків. <p>2. Підготовка програми реабілітації особи, яка пережила вплив екстремального (захват терористів, війна, соціальні негаразди, звалтування, повені, землетруси, тощо) стресу</p>	
	<p>Тема 9. Основні методи клініко-психологічної реабілітації постраждалих від дії чинників соціального стресу</p> <p>Тема 10. Робота з мотивацією як ключовий чинник клініко-психологічної реабілітації</p> <p>Тема 11. Суспільні моделі в психології здоров'я та клінічній психології. Створення програм клініко-психологічної реабілітації: підходи та методи</p>	<p>Базова: 1, 2, 7, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 26, 27, 28.</p> <p>Допоміжна: 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 18, 19.</p>
	<p>1. Підготувати та надати відповіді на такі запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Поняття про полімодальну життєву кризу. 2) Організація і надання особам з проявами соціальних стресових розладів психологічної допомоги. 3) Поняття мотивації як основного чинника психологічної реабілітації. 4) Надання психологічної допомоги дітям, жертвам насильства в сім'ї. 5) Надання психологічної допомоги жертвам сексуального насильства. 	

	б) Особливості психологічної реабілітації вимушених мігрантів. 7) Психологічна реабілітація осіб з адиктивною поведінкою. 8) Психореабілітація жертв тоталітарних сект. Профілактика залучення у тоталітарну секту. 2. Підготовка програми реабілітації особи, яка пережила вплив соціального стресу (безробіття, хронічний стрес на роботі, культурний стрес, емоційне вигорання, тощо)	
--	--	--

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Навчальна дисципліна «Основи клініко-психологічної реабілітації» передбачає використання мультимедійного обладнання (комп'ютер, проектор).

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчального курсу
2. Опорні конспекти лекцій.
3. Текстові та електронні варіанти тестів для поточного контролю знань.

Рекомендована література

Основна:

1. Александровский Ю.А. Социально-стрессовые расстройства // Обозрение института психиатрии им. Бехтерева -1992. - № 12. - С.5-10.
2. Березин Ф.Б. Психическая и психофизиологическая адаптация / Ф.Б. Березин. - Л.: Наука, 1988. - 378с.
3. Гудонис В.П. Основы и перспективы социальной адаптации лиц с нарушенным зрением.– Избранные психологические труды. – М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО "МОДЭК", 1999. – 304 с.
4. Дебрифинг как метод психологической коррекции посттравматических стрессовых нарушений/ Учебно-методическое пособие. Сост. Шестопалова Л.Ф., Алексис Лоренсо Руис, Курган Г.А., Лысенко В.И., Попова Г.В., Теличкин А.А., Тимченко А.В., Христенко В.Е., Шапарь В.Б.– Х.: Университет внутренних дел, МВД Украины, 1998. – 20 с.
5. Дозорцева Е.Б., Самородская Н.Г. Оценка психологических состояний детей из зон вооруженных конфликтов / Е.Б. Дозорцева, Н.Г. Самородская // Социальная и клиническая психиатрия. – 1994. -Т. 4, № 2.- С. 62-67.
6. Кабанов М.М. Реабилитация психических больных. - Л., Медицина, 1985.- 216 с.
7. Китаев-Смык Л.А. Психология стресса. - М.,1983.-368 с.
8. Китаев-Смык Л. А. Стресс войны. Фронтные наблюдения врача-психолога / Л.А. Китаев-Смык. - М.: Российский Институт культурологии, 2001. – 257 с.

9. Колодзин Б. Как жить после психической травмы. - М., 1992. -72 с.
10. Марищук В.Л., Евдокимов В.И. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. — СПб, 2001. — 259 с
11. Медицинская реабилитация / Под ред. В. М. Боголюбова. Книга I. - Изд. 3-е, испр. и доп. - М.: Бином, 2010. - 416 с.
12. Мэнделла Дж.Г., Дамон Г. Групповая психотерапевтическая работа с детьми, пережившими сексуальное насилие – М.: Генезис, 1998. – 160 с.
13. Психологическая диагностика посттравматических стрессовых состояний /Учебно-методическое пособие. Сост. Алексис Лоренсо Руис, Лысенко В.И., Теличкин А.А., Тимченко А.В., Христенко В.Е.,. – Х.: Университет внутренних дел, МВД Украины, 1998. – 67 с.
14. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник/ З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко... Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. – К.: ТОВ“Видавницт-во“Логос”, 2015 р. – 207 с
15. Психическое здоровье беженцев / перевод Т. Дивакова. - К.: Сфера, 1998. - 176 с.
16. Психология социальной работы / О.Н. Александрова, О.Н. Боголюбов, Н.Л. Васильева и др.; Под общей ред. М.А. Гулина. - СПб.: Питер, 2002.- 352 с. 23.
17. Пуховский Н.Н. Психопатологические последствия чрезвычайных ситуаций/ Н.Н. Пуховский - М.: Академический Проект, 2000. – 286 с.
18. Ромек В.Г. Психологическая помощь в кризисных ситуациях. — СПб, Речь, 2004. — 256 с.
19. Селье Г. Очерки об адаптационном синдроме .- М.: МЕДГИЗ, 1960.- 178 с.
20. Тарабрина Н.В. Практикум по психологии посттравматического стресса.- СПб.: Питер, 2001.-272 с.
21. Телешевская М.Э., Буртянский Д.Л., Филатов А.Г. Реабилитация больных неврозами. - К., 1980.- 231 с.
22. Тимченко А.В. Психогении в экстремальных условиях. Боевая психическая травма и пути ее коррекции. - Харьков: 1995. - 80 с.
23. Тимченко А.В. Психологические аспекты состояния, поведения и деятельности людей в экстремальных условиях и методы их коррекции: Дис... канд. психол. наук. -1997. -184 с.
24. Черепанова Е.М. Психологический стресс.- М.: Академия, 1996.- 208 с.
25. Фонтана Д. Как справиться со стрессом. — М.: Педагогика-Пресс, 1995. — 351 с.
26. Шабанов П.Д., Штакельберг О.Ю. Наркомании: патопсихология, клиника, реабилитация / Под. Ред. А.Я. Гриненко. Серия «Мир медицины» - СПб.: Издательство «Лань», 2000. – 368 с.

27. Щербатых Ю. В. Психология стресса и методы коррекции / Ю.В. Щербатых. — СПб.: Питер, 2006. — 256 с.

28. Ярославцева Н.Д. Посттравматические стрессовые нарушения у детей-жертв сексуального насилия и оказания им психологической помощи // Мир психологии. - 1998. - Т. 14, № 2.- С.71-80.

Допоміжна

1. Александровский Ю.А., Щукин Б.П. Психические расстройства во время и после стихийных бедствий и катастроф / Ю.А. Александровский, Б.П. Щукин // Журнал невропатологии и психиатрии им. С.С. Корсакова. - 1991.- № 5 -С. 5-15.

2. Анцыферова Ю.А. Личность в трудных жизненных условиях: переосмысление, преобразование ситуаций и психологическая защита // Психол. журнал. -1994. -Т. 15.№1.-С. 3-18.

3. Арнольд О.Р., Бушова Е.П. Психологические эффекты дельфинотерапии / О.Р. Арнольд, Е.П. Бушова // Психол. журнал - 2001.-Т. 20, № 5 - С. 98 – 104.

4. Ахмедова Х.Б. Посттравматические личностные изменения у гражданских лиц, переживших угрозу жизни // Вопр. психол.- 2004.- № 4. – С. 93 – 103.

5. Вайтхед М. Консультирование человека в состоянии горя: модель помощи / М. Вайтхед // Практична психологія та соціальна робота – 2003. – № 10.– С. 43 - 49.

6. Герольд А. Нейрогенное дрожание при проведении TRE-упражнений для снятия напряжения, стресса и травмы по методике доктора Дэвида Берсели при избавлении от посттравматического стрессового расстройства ПТСР / А. Герольд // Психологічне консультування і психотерапія. – 2015. – Т. 2, № 1-2. – С. 85-95.

7. Григорьева В.Н. Психосоматические аспекты нейрореабилитации. Хронические боли / В.Н. Григорьева - Нижний Новгород: Изд-во Нижегородской гос. Медицинской академии, 2004. – 420 с.

8. Даренский И.Д. Аддиктивный цикл. – М., 2008. – 324 с.

9. Дашкина М.Е. Основы групповой работы с детьми, пережившими утрату близких (на основе опыта Великобритании) / М.Е. Дашкина // Практична психологія та соціальна робота – 2003. – № 10.– С. 40 –42.

10. Ениколопов С.Н., Лебедев С.В., Бобосов Е.А. Влияние экстремального события на косвенных участников / С.Н. Ениколопов, С.В. Лебедев, Е.А. Бобосов // Психол. журнал- 2004.-Т. 25, № 6- С.73-77.

11. Зайцев В.П. Медико-психологическая реабилитация больных и инвалидов / Терапевтический архив. – 2013. - №10. – С. 3-11.

12. Като́мік Г.В., Корнієнко І.О. Техногенні катастрофи: психологічна допомога очевидцям та постраждалим / Г.В. Като́мік, І.О. Корнієнко // Практична психологія та соціальна робота – 2003. – № 6.– С. 30 –51.

13. Ковалев В.В., Асанова И.К. Посттравматические расстройства у детей и подростков вследствие стихийных бедствий и катастроф // Социальная и клиническая психиатрия. - 1992. - Т.2, № 2.- С. 31-35.
14. Либерман Ю.И., Мороз И.Б., Михайлова И.В. Психические расстройства у пострадавших при землетрясении в Армении // Психол. журнал- 1990. - Т. 10, №5.-С. 42-46. 18.
15. Маклаков А.Г. Личностный адаптационный потенциал, его мобилизация и прогнозирование в экстремальных условиях / А.Г. Маклаков // Психол. Журнал - 2000.- Т. 19, № 1 - С. 16 – 24.
16. Миско Е.А., Тарабрина Н.В. Особенности жизненной перспективы у ветеранов войны в Афганистане и ликвидаторов аварии на ЧАЭС / Е.А. Миско, Н.В. Тарабрина // Психол. журнал-2004.-Т. 25, № 3 - С. 44-52.
17. Никишина В.Б. Системный подход как основание построения стратегии психореабилитационной работы с детьми с нарушениями в развитии / В.Б. Никишина // Мир психологии, 2004 - № 1, С. 271 –277.
18. Опухова Н.Г. Возрождение из боли: Психодрама в работе с подростками, пережившими насилие / Н.Г. Опухова // Практична психологія та соціальна робота – 2003. – № 7.– С. 24 –34.
19. Пилипенко Н.М. Адаптація особистості до життєвої кризи / Н.М. Пилипенко // Журн. практикуючого психолога – 2000, № 6. – С. 140-147.
20. Социально- психологическая работа с семьями детей с ограниченными возможностями./ Н.В. Ялпаева; Мн-во труда и социал. развития Рос. Федерации и др. - М.: Просвещение, 2002. –480с.
21. Шевченко Н.Ф. Практикум із психологічної допомоги соматично хворим/ Н.Ф. Шевченко // Практична психологія та соціальна робота. - 2006. - № 4. - С. 17 - 29.